Program

Wychowawczo – Profilaktyczny

Szkoły Podstawowej w Szczepanowie

na rok szkolny 2017/2018

PREAMBUŁA

Okres szkolny to dla młodego człowieka istotny czas, podczas którego kształtuje się jego poczucie tożsamości oraz osobowości. Zmiany zachodzą na drodze zdobywania nowego doświadczenia, uzyskiwania umiejętności i wiedzy. Poza zmianami poznawczymi, intelektualnymi, obserwuje się również szereg zmian natury biologicznej, które pojawiają się wraz z oddziaływaniem hormonów i związanych z tymi zmianami emocjonalności człowieka.

Przed dorastającymi uczniami stoją również zadania związane z socjalizacją, czyli nawiązywanie relacji interpersonalnych ze swoim otoczeniem, umiejętności wyznaczania własnych i respektowania granic innych ludzi, zdolności zaspokajania potrzeb akceptacji oraz odkrywania i rozwijania własnych pasji i zainteresowań. Jest to czas, kiedy uczniowie kształtują swój światopogląd, formułują postawy moralne a także określają swój aktualny styl i sposób na życie.

Trudności, z którymi spotyka się młody człowiek w okresie dojrzewania, mogą przyczynić się do pojawiania się zachowań z grupy zachowań ryzykownych. Z powodu wielości zachodzących w tym samym czasie zmian, młody człowiek może czuć się zagubiony czy osamotniony i dlatego będzie szukać wsparcia i akceptacji innych ludzi. Tutaj zadaniem rodziców i nauczycieli dzieci jest wspieranie ich podczas tego okresu. Nie należy dopuścić do sytuacji, w której młody człowiek zostaje zmuszony do szukania aprobaty i zrozumienia w grupach zewnętrznych, których pobudki do działania mogą okazać się dalekie od oczekiwanych. Pozytywne, prawidłowo ukierunkowane wsparcie w procesie dojrzewania, ułatwia zdobywanie optymalnych doświadczeń i wiedzy o świecie w kontrolowanych, najkorzystniejszych warunkach.

Opracowany Program Wychowawczo-Profilaktyczny jest zbiorem działań, które mają za zadanie wspomagać i kształtować prawidłowy rozwój dzieci i młodzieży w wieku szkolnym. Ich celem jest zapobieganie pojawieniu się i rozwojowi danego niekorzystnego zjawiska, jak też promowanie alternatywnych, pozytywnych zjawisk, form spędzania czasu w stosunku do tych, które usiłuje się wyeliminować.

Działalność wychowawcza szkoły polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomaganiu ucznia i wychowanka w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze:

1. **fizycznej** – ukierunkowanej na zdobycie przez ucznia i wychowanka wiedzy i umiejętności, pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowania zachowań prozdrowotnych;
2. **psychicznej** – ukierunkowanej na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, ukształtowanie postaw sprzyjających wzmacnianiu zdrowia własnego i innych ludzi, kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi zdrowia, osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia i witalności;
3. **społecznej** – ukierunkowanej na kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na umiejętności samodzielnej analizy wzorów i norm społecznych oraz ćwiczeniu umiejętności wypełniania ról społecznych;
4. **aksjologicznej** – ukierunkowanej na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, w tym docenienie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia.

Działalność wychowawcza obejmuje w szczególności:

1) współpracę z rodzicami lub opiekunami uczniów i wychowanków w celu budowania postawy prozdrowotnej i zdrowego stylu życia;

2) kształtowanie hierarchii systemu wartości, w którym zdrowie należy do jednych z najważniejszych wartości w życiu;

3) wzmacnianie wśród uczniów i wychowanków więzi ze szkołą lub placówką oraz społecznością lokalną;

4) kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole lub placówce, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów i nauczycieli, wychowanków i wychowawców, a także nauczycieli, wychowawców i rodziców lub opiekunów, w tym wzmacnianie więzi z rówieśnikami oraz nauczycielami i wychowawcami;

5) doskonalenie umiejętności nauczycieli i wychowawców w zakresie budowania podmiotowych relacji z uczniami, wychowankami oraz ich rodzicami lub opiekunami oraz warsztatowej pracy z grupą uczniów lub wychowanków;

6) wzmacnianie kompetencji wychowawczych nauczycieli i wychowawców oraz rodziców lub opiekunów;

7) rozwijanie i wspieranie działalności wolontarystycznej

8) wspieranie edukacji rówieśniczej i programów rówieśniczych mających na celu modelowanie postaw prozdrowotnych i prospołecznych.

Działalność profilaktyczna – celem profilaktyki jest podjęcie szybkich i skutecznych działań przywracających zdrowie, ma ona również na celu hamowanie postępu i niwelowanie pojawiających się powikłań już istniejącej choroby. Działania profilaktyczne pozwalają stworzyć odpowiedni wzór zachowań społecznych, które przyczyniają się do obniżenia prawdopodobieństwa pojawienia się danego zjawiska. Naszym zadaniem jest dostarczanie silnych pozytywnych wzorców i przeżyć, wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży, rozwijanie posiadanych przez nich zdolności oraz wspieranie ambitnych postaw.

Działania szkoły obejmują trzy poziomy profilaktyki:

1. profilaktyka uniwersalna – skierowana do wszystkich uczniów i nauczycieli. Jej celem jest budowanie zdrowych i trwałych relacji w obrębie szkolnej społeczności, m.in. poprzez szkolenie nauczycieli i innych pracowników w zakresie pedagogiczno-wychowawczym, ustalenie określonych zasad postępowania, niezgodę na przemoc, dbanie o dobre relacje, wzmacnianie odporności uczniów (np. poprzez warsztaty radzenia sobie ze stresem) i podnoszenie ich samooceny czy wyraźne wskazanie osoby, do której można udać się po pomoc;
2. profilaktyka selektywna – działania skupione są na osobach z grupy zwiększonego ryzyka (np. uczniach z problemami zdrowotnymi, ekonomicznymi, rodzinnymi, z trudnościami w nauce). Zadaniem szkoły i pracowników jest określenie potrzeb i trudności uczniów z grupy ryzyka oraz wsparciu ich w

przezwyciężeniu trudności, m.in. poprzez działania włączające ich do grupy rówieśniczej czy pomagające w nauce. Ważnym czynnikiem jest włączenie rodziców / opiekunów uczniów do pracy oraz wspólne rozwiązywanie napotykanych trudności;

3. profilaktyka wskazująca – działania skupiają się na osobach z grupy wysokiego ryzyka, tj. po próbie samobójczej. Profilaktyka wskazująca zawiera w swoich działaniach również te wynikające z działań drugiego poziomu. Pracownicy szkoły powinni być dyskretni i nieustannie obserwować ucznia, zapewnić mu opiekę szkolnego specjalisty oraz współpracować z rodzicami w zakresie zapewnienia mu stałej specjalistycznej opieki.

Działania profilaktyczne obejmują w szczególności:

1) realizowanie wśród uczniów i wychowanków oraz ich rodziców lub opiekunów programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego dostosowanych do potrzeb indywidualnych i grupowych;

2) przygotowanie oferty zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia, jako alternatywnej pozytywnej formy działalności zaspakajającej ważne potrzeby, w szczególności potrzebę podniesienia samooceny, sukcesu, przynależności i satysfakcji życiowej;

3) kształtowanie i wzmacnianie norm przeciwnych używaniu środków psychoaktywnych przez uczniów, a także norm przeciwnych podejmowaniu innych zachowań ryzykownych;

4) doskonalenie zawodowe nauczycieli i wychowawców w zakresie działalności profilaktycznej;

5) włączanie, w razie potrzeby, w indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny działań z zakresu przeciwdziałania używaniu środków i substancji psychoaktywnych.

PODSTAWA PRAWNA.

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. 1997 nr 78 poz. 483).
2. Konwencja o prawach dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz.U. 1991 nr 120 poz. 526).
3. Ustawa z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (tekst. jedn.: Dz.U. 2017 poz. 1189).
4. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59, 949).
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. 2017 poz. 356).
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 sierpnia 2017 r. w sprawie wymagań wobec szkół i placówek (Dz.U. z 2017 r. poz. 1611)
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. 2015 poz. 1249)
8. Statut Szkoły Podstawowej w Szczepanowie.

MISJA SZKOŁY PODSTAWOWEJ W SZCZEPANOWIE:

Działamy po to, aby:

Nasi uczniowie:

- umieli rozwijać własne zainteresowania przez samokształcenie, korzystanie z bibliotek, z internetu i innych źródeł informacji,
- potrafili praktycznie wykorzystać zdobytą wiedzę i umiejętności,
- umieli samodzielnie i twórczo myśleć, wyrażać własne opinie i odczucia oraz dokonywać samooceny,
- mieli świadomość posiadanej wiedzy, umiejętności i własnych predyspozycji,
- potrafili prawidłowo komunikować się, wyrażać własne stanowisko szanując poglądy i dążenia innych ludzi,
- przejawiali gotowość do pomagania innym, szacunek dla drugiego człowieka oraz umacniali w sobie poczucie własnej godności,
- kierowali się w codziennym życiu zasadami etyczno-moralnymi,
- wzmacniali uczucia patriotyczne poprzez szacunek do tradycji i własnego języka,
- posiadali światopogląd oparty na tradycji humanistycznej,
- wykształcili w sobie szacunek dla osiągnięć własnego narodu, jego wkładu w rozwój Europy,
- świadomie i aktywnie uczestniczyli w życiu kulturalnym i społecznym miejscowości i regionu,
- efektywnie posługiwali się technologią informacyjną,
- posiadali praktyczną umiejętność posługiwania się językiem obcym na odpowiednim poziomie edukacyjnym.

Nasi rodzice:

- czuli się współodpowiedzialni za działania podejmowane przez szkołę,
- mieli świadomość współuczestniczenia w kształtowaniu osobowości dziecka,

- otrzymywali pełną informację o postępach w nauce, zachowaniu swoich dzieci i osiągnięciach szkoły,
- byli zadowoleni z efektów pracy szkoły.

Nasi nauczyciele:

- realizowali zasady edukacji ku przyszłości i jakości życia,
- promowali pozytywne wzorce zachowań i wzmacniali prawidłowe relacje interpersonalne,
- ściśle współpracowali ze sobą i byli usatysfakcjonowani z wyników swej pracy z uczniami,
- podnosili swoje kwalifikacje i uzyskiwali kolejne stopnie awansu zawodowego,

Nasza szkoła:

- była miejscem wzajemnego szacunku, zaufania i bezpieczeństwa,
- zapewniała wszechstronny rozwój osobowy,
- była dobrze postrzegana w środowisku i cieszyła się zainteresowaniem uczniów i rodziców,
- rozwijała społecznie, uczyła wrażliwości i pracy na rzecz innych ludzi,
- propagowała postawy solidarności społecznej i przygotowywała do życia w zjednoczonej Europie,
- kształtowała pozytywny stosunek do zabawy, pracy i wypoczynku.

MODEL ABSOLWENTA.

<u>Absolwent naszej szkoły:</u>

1. Jest człowiekiem świadomym i odpowiedzialnym, który potrafi zaplanować własną przyszłość.
2. Potrafi dokonywać właściwych wyborów życiowych, kierując się ponadczasowymi wartościami moralno-etycznymi.

3. Potrafi zaistnieć w warunkach nowej rzeczywistości w Europie i świecie XXI wieku.
4. Zdobywa wiedzę i umiejętności umożliwiające samorealizację i dalsze kształcenie.
5. Umiejętnie posługuje się technologią informacyjną ułatwiającą korzystanie z różnych źródeł wiedzy.
6. Jest otwarty na innych i potrafi współdziałać w rozwiązywaniu problemów.
7. Umie zaprezentować własny punkt widzenia i uwzględnia poglądy innych ludzi.
8. Interesuje się rozwojem kraju, jest przygotowany do życia w demokratycznym państwie.
9. Ma poczucie tożsamości narodowej, zna historię swego kraju i pielęgnuje rodzime tradycje.

DIAGNOZA ŚRODOWISKA SZKOLNEGO.

Program wychowawczo - profilaktyczny został opracowany na podstawie przeprowadzonej diagnozy potrzeb i problemów występujących w środowisku szkolnych i lokalnym. Uwzględniono:

1) Wyniki ewaluacji wcześniejszego szkolnego programu wychowawczego oraz szkolnego programu profilaktyki,
2) Wyniki z nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektora za poprzedni rok szkolny,
3) Wyniki prowadzonej ewaluacji na temat zjawiska cyberprzemocy oraz uzależnień od środków psychoaktywnych (*Raport z ewaluacji*)
4) Inne formy prowadzenia diagnozy: ankiety dla wychowawców i nauczycieli na temat klimatu społecznego szkoły,
5) Analizę dokumentów ważnych dla szkoły i jej społeczności.

Czynniki ryzyka

Na zlecenie Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) specjaliści dokonali przeglądu kilkudziesięciu znaczących badań nad czynnikami ryzyka i chroniącymi przed

problemowymi zachowaniami i zaburzeniami w obszarze zdrowia psychicznego u dzieci. Wybrano te czynniki, które powtarzały się w większości analizowanych badań i nazwano je czynnikami głównymi. Najistotniejsze czynniki ryzyka związane także z naszą szkołą to:

1) Przemoc rówieśnicza;
2) Odrzucenie przez rówieśników;
3) Słaba więź ze szkołą;
4) Niedostateczne kierowanie własnym zachowaniem (brak kontroli);
5) Destrukcyjna grupa rówieśnicza;
6) Niepowodzenia szkolne.

W toku badania zagadnienia środków odurzających oraz czynników generujących ryzyko ich występowania, podzielić można te ostatnie na następujące grupy, w których to poszczególne czynniki ryzyka przedstawiają się następująco:

1. Sfera psychologiczna:

1) Nadmierna nieśmiałość, wrażliwość;
2) Chroniczne napięcie i niepokój;
3) Niska samoocena;
4) Brak odporności na stres i problemy;
5) Niski poziom asertywności.

2. Sfera rodzinna:

1) Brak wyraźnego i konsekwentnego systemu wychowawczego;
2) Niskie kompetencje rodziców w postępowaniu z dziećmi (brak reguł postępowania, niekonsekwencja);
3) Brak rygorów i kontroli lub bardzo surowa dyscyplina, nadopiekuńczość;
4) Wysoki poziom konfliktów w rodzinie, niskie wsparcie ze strony rodziców;

5) Brak lub osłabienie więzi emocjonalnej z rodziną, złe relacje pomiędzy rodzicami i dziećmi;
6) Zaburzenia w pełnieniu ról ojca i matki, nieobecność ojca w domu (także psychiczna);
7) Tolerancja rodziców wobec używania przez dzieci alkoholu lub innych substancji odurzających;
8) nadużywanie alkoholu, papierosów, narkotyków przez rodziców;
9) Rozwód, separacja, utrata rodziców;
10) Brak czytelnych granic i norm;
11) Przyzwolenie na uczestnictwo dziecka w sferach, do których nie jest ono przygotowane emocjonalnie.

3. Sfera społeczna:

1) Środowisko sąsiedzkie;
2) Środowisko rówieśnicze;
3) Dostępność substancji odurzających;
4) Moda na zażywanie środków odurzających.

4. Czynnik ryzyka – sfera szkolna:

1) Obecność środków odurzających w placówce;
2) Niski poziom wiedzy uczniów na temat środków odurzających;
3) Niskie kompetencje nauczycieli w zakresie rozpoznawania środków odurzających.

Czynniki chroniące

Liczne badania przedstawiają poszczególne listy z czynnikami chroniącymi dzieci i młodzież. Oprócz czynników ryzyka w WHO stworzono również listę głównych czynników chroniących, które potencjalnie wpływają na prawidłowy rozwój w obszarze zdrowia psychicznego, szczególnie u dzieci, związanych ze szkołą. Należą do nich:

1) poczucie przynależności;
2) pozytywny klimat szkoły;
3) prospołecznie nastawiona grupa rówieśnicza;
4) wymaganie od uczniów odpowiedzialności i udzielania sobie wzajemnej pomocy;
5) okazje do przeżycia sukcesu i rozpoznawania własnych osiągnięć;
6) zdecydowany brak akceptacji przez szkołę dla przemocy.

Z dokonanego przeglądu czynników ryzyka i czynników chroniących wynika, to o co szkoła powinna zadbać, aby kreować zdrowe i bezpieczne środowisko uczenia się wspierające prawidłowy rozwój fizyczny, intelektualny, emocjonalny i społeczny dzieci i młodzieży. W odejmowanych działaniach profilaktycznych należy uwzględniać wszystkie rodzaje czynników i zaplanować proces zmian pozwalający osiągnąć zakładane rezultaty.

Diagnoza, przeprowadzona wśród uczniów pokazuje, że:

1. Czas spędzony przez dzieci w sieci mierzyć można w godzinach dziennie – 66% naszych podopiecznych spędza w sieci ponad dwie godziny każdego dnia.
2. Prawie wszyscy uczniowie są świadomi, że w sieci można doświadczyć przemocy.
3. Co trzeci uczeń doświadczył jednej lub wielu form cyberprzemocy (podane pod względem ilości wskazań):
    a. ośmieszanie
    b. poniżanie
    c. rozsyłanie kompromitujących materiałów
    d. włamania, kradzież kont
    e. wulgaryzmy stosowane względem mojej osoby
    f. rozsyłanie treści prywatnych
    g. zastraszanie
    h. pojedyncze przypadki tworzenia kompromitujących i ośmieszających stron internetowych oraz szantażu
4. Uczniowie określili w ankietach sposób reagowania na doświadczenie cyberprzemocy u siebie lub innych, podając następujące odpowiedzi:
    - mówię dorosłemu,

- nie zwracam uwagi,
- blokuję konto,
- staram się załagodzić konflikt.

5. Uczniowie wiedzą także w jaki sposób przeciwstawić się cyberprzemocy: Powiedzieć dorosłym, zawiadomić policję, zablokować konto, unikać takich sytuacji, nie pisać do nieznajomych osób, zmieniać i ustawiać trudne hasła, nikogo nie przezywać, nawoływać do nieużywania cyberprzemocy.
6. W przypadku doświadczenia przemocy w sieci uczniowie obdarzają zaufaniem przede wszystkim rodziców, następnie policję i nauczyciela. Osoby te powinny w związku z tym znać sposoby reagowania oraz wiedzieć jak cyberprzemocy zapobiec.
7. Około 60% uczniów uważa, że cyberprzemoc to nic takiego, że nie należy się nią przejmować. Jednocześnie 44% badanych wskazuje na bardzo poważne konsekwencje, jakie mogą wyniknąć z doświadczenia różnych form przemocy w sieci.
8. Mimo prowadzonych dotychczas szkolnych akcji przeciw cyberprzemocy **56%** uczniów nie znało żadnej z wymienionych organizacji i serwisów internetowych, udzielających pomocy w sytuacjach doświadczenia przemocy w sieci.
9. W związku z powyższym należy w szkole podjąć działania ku poszerzeniu wiedzy uczniów i rodziców na temat cyberprzemocy, organizacji pomocowych oraz uświadomienie konsekwencji spędzania w sieci tak dużej ilości czasu.
10. Wśród badanych uczniów klas VII i klas gimnazjalnych zdecydowana większość posiada wiedzę dotyczącą szkodliwości narkotyków, potrafią je zdefiniować jako substancje niebezpieczne i silnie uzależniające. W przypadku dopalaczy niektórzy uczniowie twierdzą, że są to środki niebezpieczne lecz legalne.
11. Głównym źródłem wiedzy o środkach psychoaktywnych są media – telewizja i internet, na kolejnym miejscu uczniowie wymieniają szkołę oraz rodziców.
12. Nasi podopieczni mają negatywny stosunek do osób używających środków psychoaktywnych, potrafią jednak wskazać prawidłowe sposoby udzielania pomocy takim osobom.
13. Trzy osoby wskazały, że w szkole były zachęcane do zażywania środków psychoaktywnych (narkotyków, dopalaczy, czy leków).

14. Większość naszych uczniów nie ma zdania co do oceny dostępności środków psychoaktywnych, z czego można wnioskować, że nie mają z nimi styczności.
15. Część podopiecznych twierdzi, że niektóre substancje są bardzo łatwo lub łatwo dostępne (dopalacze, marihuana, mefedron i amfetamina).
16. Żaden uczeń naszej szkoły nie przyznał, że próbował narkotyków, natomiast 1 osoba podała w ankiecie, że próbowała dopalaczy.

W ocenie nauczycieli:

1. Klimat społeczny w naszej szkole sprzyja podejmowaniu działań statutowych szkoły.
2. Nie wszyscy nauczyciele mają poczucie sprawstwa, jeśli chodzi o podejmowane w szkole działania i wpływu na podejmowane decyzje. Praca w szkole nie zawsze jest dobrze zorganizowana i równomiernie rozdzielona (w ocenie 5 osób).
3. Dwoje nauczycieli nie czuje się doceniana i nie otrzymuje od dyrekcji konstruktywnych informacji zwrotnych dotyczących swojej pracy. Wszyscy jedna uważają, że mają dobre relacje z dyrekcją szkoły.
4. W ocenie nauczycieli nasza szkoła jest miejscem wzajemnego szacunku i współpracy zarówno między nauczycielami, gronem pedagogicznym a dyrekcją szkoły czy rodzicami.
5. Nauczyciele pozytywnie oceniają pracę z uczniami, jako zaangażowanymi w proces zdobywania wiedzy, zdyscyplinowanymi i obdarzającymi nauczycieli szacunkiem.
6. Nasza szkoła jest także miejscem dbania o zdrowie i dobre samopoczucie uczniów.
7. Nie wszyscy uczniowie mają wpływ na tematy o zdrowiu, poruszane przez nauczycieli.
8. Wszyscy nauczyciele są realizatorami działań profilaktycznych.
9. Kilku członków grona pedagogicznego wskazuje na brak działań w kierunku obniżenia hałasu w naszej szkole. Podczas debaty na ten temat zaproponowano muzykę zamiast głośnego, wyzwalającego hałas dzwonka.
10. Wszyscy nauczyciele dobrze się czują w szkole w Szczepanowie i lubią tu pracować.

CELE.

Cele wychowawcze szkoły:

Podstawowym założeniem systemu wychowawczego naszej szkoły jest wszechstronny rozwój intelektualny, emocjonalny, fizyczny i duchowy wychowanka.

W działaniach swoich zmierzać będziemy do osiągnięcia następujących celów:

- do wszechstronnego rozwoju osobowości ucznia, uwzględniającego jego predyspozycje psychiczne, emocjonalne, intelektualne, środowisko rodzinne i kulturowe,
- do ukształtowania jego postawy społecznej i obywatelskiej w duchu poszanowania dla wartości uniwersalnych i narodowych oraz tradycji lokalnych.

Cele oddziaływań profilaktycznych szkoły:

- Kształtowanie postaw promujących zdrowie
- Znajomość własnych praw i poszanowanie praw innych osób
- Kształtowanie pozytywnych postaw i umiejętności społecznych
- Dbałość o własne zdrowie i higienę osobistą – zdrowy styl życia
- Umiejętność dokonywania wyborów oraz radzenia sobie w sytuacjach trudnych
- Zapobieganie podejmowaniu zachowań ryzykownych.

Treści wychowawczo-profilaktyczne do realizacji w klasach I–III

OBSZAR	ZADANIA – KLASY I–III
Zdrowie – edukacja zdrowotna	• zapoznanie z podstawowymi zasadami dbałości o zdrowie własne i innych, kształtowanie umiejętności kreowania środowiska sprzyjającego zdrowemu stylowi życia; • zapoznanie z zasadami zdrowego, racjonalnego odżywiania się, higieny osobistej i aktywności fizycznej; • przygotowanie do podejmowania działań mających na celu zdrowy styl życia w aspekcie fizycznym i psychicznym; • kształtowanie postawy odpowiedzialności za własne zdrowie; • rozwijanie umiejętności podejmowania działań na rzecz ochrony przyrody w swoim środowisku; • kształtowanie umiejętności analizy zjawisk przyrodniczych, rozumowania przyczynowo-skutkowego; • uświadomienie wpływu przyrody nieożywionej na życie ludzi, zwierząt i roślin; • kształtowanie wytrwałości w działaniu i dążeniu do celu, umiejętności adekwatnego zachowania się w sytuacjach zwycięstwa i porażki.
Relacje – kształtowanie postaw społecznych	• kształtowanie podstawowych umiejętności komunikacyjnych; • rozwijanie umiejętności formułowania prostych wniosków na podstawie obserwacji i własnych doświadczeń; • kształtowanie umiejętności przestrzegania obowiązujących reguł;

	• kształtowanie umiejętności nawiązywania i podtrzymywania relacji z rówieśnikami, rozpoznawania ich potrzeb, zgodnej współpracy z innymi, z zachowaniem obowiązujących norm i reguł kultury osobistej; • przygotowanie do sprawiedliwego i uczciwego oceniania zachowania własnego i innych ludzi; • zapoznanie z podstawowymi prawami i obowiązkami wynikającymi z roli ucznia oraz członka szkolnej społeczności, rodziny i kraju; • rozwijanie empatii, umiejętności podejmowania działań mających na celu pomoc słabszym i potrzebującym, umiejętności rozwiązywania konfliktów i sporów.
Kultura – wartości, normy, wzory zachowań	• kształtowanie umiejętności właściwego komunikowania się w różnych sytuacjach społecznych, dbałość o język i kulturę wypowiadania się; • kształtowanie umiejętności analizy prostych sytuacji wychowawczych, odróżniania dobra od zła; • kształtowanie gotowości do uczestnictwa w kulturze, poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, a także poszanowania innych kultur i tradycji, określanie swojej przynależności kulturowej poprzez kontakt z wybranymi dziełami sztuki, zabytkami i tradycją w środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym, uczestniczenie w życiu kulturalnym środowiska rodzinnego, szkolnego, lokalnego oraz wydarzeniach organizowanych przez najbliższą społeczność; • kształtowanie wrażliwości estetycznej poprzez kontakt z dziełami literackimi i wytworami kultury, zapoznanie z wybranymi dziełami architektury i sztuk plastycznych należących do polskiego i europejskiego dziedzictwa kultury,

	wyzwalanie potrzeby kontaktu z literaturą i sztuką dla dzieci; • kształtowanie postaw wyrażających szacunek dla ludzi, niezależnie od religii, statusu materialnego, wieku, wyglądu, poziomu rozwoju intelektualnego i fizycznego oraz respektowanie ich praw, podejmowanie działań w celu zapobiegania dyskryminacji; • inspirowanie do podejmowania aktywności i inicjatyw oraz pracy zespołowej, wspomaganie działań służących kształtowaniu własnego wizerunku i otoczenia; • przygotowanie do radzenie sobie w sytuacjach codziennych wymagających umiejętności praktycznych, budzenie szacunku dla pracy ludzi różnych zawodów; • przygotowanie do podejmowania działań mających na celu identyfikowanie i rozwijanie własnych zainteresowań; • wstępne kształtowanie postaw wyrażających szacunek do symboli i tradycji narodowych oraz tradycji związanych z rodziną, szkołą i społecznością lokalną; • kształtowanie umiejętności wyrażania własnych emocji w różnych formach ekspresji; • kształtowanie poczucia własnej wartości dziecka, podtrzymywanie ciekawości poznawczej, rozwijanie kreatywności i przedsiębiorczości oraz brania odpowiedzialności za swoje decyzje i działania; • kształtowanie świadomości odmienności osób niepełnosprawnych, innej narodowości, wyznania, tradycji kulturowej oraz ich praw.
Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)	• zapoznanie z podstawowymi zasadami bezpieczeństwa w różnych sytuacjach życiowych, kształtowanie właściwego zachowania się w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia oraz sytuacjach nadzwyczajnych;

	• kształtowanie umiejętności wyszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł, korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych, kształtowanie świadomości negatywnego wpływu pracy przy komputerze na zdrowie i kontakty społeczne oraz niebezpieczeństw wynikających z anonimowości kontaktów, respektowanie ograniczeń dotyczących korzystania z komputera, internetu i multimediów; • przygotowanie do bezpiecznego i rozsądnego korzystania z narzędzi i urządzeń technicznych, bezpiecznego organizowania zajęć ruchowych i poruszania się po drogach; • przygotowanie do bezpiecznego korzystania ze środków komunikacji, zapobiegania i przeciwdziałania sytuacjom problemowym; • kształtowanie umiejętności utrzymywania ładu i porządku wokół siebie, w miejscu nauki i zabawy.

OBSZARY	ZADANIA do realizacji podczas godzin do dyspozycji wychowawcy				
	Klasa IV	**Klasa V**	**Klasa VI**	**Klasa VII**	**Klasa VIII**
Zdrowie – edukacja zdrowotna	Nabycie podstawowej wiedzy na temat stresu. Inspirowanie młodzieży do myślenia o własnej motywacji do działania. Nabywanie umiejętności gromadzenia i porządkowania wiedzy o sobie. Kształtowanie postaw otwartych na poszukiwanie pomocy oraz porady, kiedy zaczynają się	Zachęcanie uczniów do pracy nad własną motywacją oraz analizą czynników, które ich demotywują. Kształtowanie umiejętności podejmowania i realizacji zachowań prozdrowotnych. Prezentowanie sposobów pokonywania własnych słabości oraz akceptowania ograniczeń i niedoskonałości.	Kształtowanie umiejętności rozpoznawania własnych cech osobowości. Kształtowanie konstruktywnego obrazu własnej osoby, np. świadomości mocnych i słabych stron. Rozwijanie właściwej postawy wobec zdrowia i życia jako najważniejszych wartości. Doskonalenie i wzmacnianie zdrowia fizycznego.	Kształtowanie postawy proaktywnej, w której uczeń przejmuje inicjatywę, ale też odpowiedzialności za swoje działania, decyzje. Kształtowanie umiejętności świadomego wyznaczania sobie konkretnych celów. Rozwijanie umiejętności hierarchizacji zadań. Podnoszenie poczucia własnej wartości poprzez określanie	Kształtowanie postawy uczniów nastawionej na rozwiązania – charakteryzującej się samoświadomością, wyobraźnią, kreatywnością. Kształtowanie umiejętności wyznaczania sobie celów krótko- i długoterminowych. Rozwijanie umiejętności ustalania priorytetów, uwzględniając kryteria ważności i pilności. Rozwijanie umiejętności oceny własnych możli-

	trudności i kiedy wybór jest ważny i trudny. Kształtowanie postaw prozdrowotnych poprzez promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia.			osobistego potencjału. Kształtowanie świadomości własnego ciała z uwzględnieniem zmian fizycznych i psychicznych w okresie dojrzewania.	wości. Kształtowanie świadomości dotyczącej wykorzystania ruchu w życiu człowieka jako skutecznego sposobu dbania o zdrowie psychiczne.
Relacje – kształtowanie postaw społecznych	Kształtowanie umiejętności właściwej komunikacji, stanowiącej podstawę współdziałania. Kształtowanie umiejętności asertywnego wyrażania własnych potrzeb.	Rozwijanie umiejętności rozumienia innych, która sprzyja efektywnej współpracy. Wyzwalanie chęci do działania na rzecz innych osób w celu poprawy ich sytuacji (wolontariat).	Kształtowanie umiejętności współpracy w dążeniu do osiągnięcia celu. Uwrażliwianie na różne obszary ludzkich problemów i potrzeb poprzez krzewienie potrzeby udzielania pomocy (wolontariat). Rozwijanie	Kształtowanie umiejętności wchodzenia w interakcje z ludźmi w sposób zapewniający zadowolenie obydwu stron. Kształtowanie umiejętności szukania inspiracji, rozwijanie własnej kreatywności. Rozwijanie	Rozwijanie umiejętności poszukiwania takich rozwiązań, które stwarzają korzyści dla obydwu stron. Rozwijanie umiejętności dostrzegania pozytywnych aspektów działania zespołowego poprzez docenienie różnic zdań i wiedzy, doświadczeń, specjalizacji, kompe-

	Rozwijanie wrażliwości na potrzeby i trudności innych ludzi. Kształtowanie postawy szacunku i zrozumienia wobec innych osób. Rozwijanie zdolności do inicjowania i podtrzymywania znaczących głębszych relacji. Budowanie atmosfery wzajemnego szacunku w społeczności szkolnej.	Rozwijanie poczucia przynależności do grupy (samorząd uczniowski, klub, drużyna, wspólnota). Kształtowanie otwartości na doświadczenia innych ludzi, ich sposobów rozwiązywania problemów, na nową wiedzę. Rozwijanie świadomości dotyczącej roli osób znaczących i autorytetów.	umiejętności komunikacyjnych: wyrażanie własnych opinii, przekonań i poglądów. Rozwijanie świadomości roli i wartości rodziny w życiu człowieka. Rozwijanie samorządności.	odpowiedzialności za siebie i innych (wolontariat).	tencji. Rozwijanie potrzeby ciągłego doskonalenia siebie jako jednostki, członka rodziny i społeczeństwa.
Kultura – wartości,	Zapoznanie z rolą	Rozwijanie	Rozwój zainteresowań,	Popularyzowanie	Popularyzowanie

normy i wzory zachowań	zainteresowań w życiu człowieka. Uwrażliwianie na kwestie moralne, np. mówienia prawdy, sprawiedliwego traktowania. Kształtowanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia. Kształtowanie potrzeby uczestnictwa w kulturze.	zainteresowań i pasji uczniów. Budowanie samoświadomości dotyczącej praw, wartości, wpływów oraz postaw. Rozwijanie umiejętności wyrażania własnych emocji. Rozwijanie umiejętności właściwego zachowania się z uwzględnieniem sytuacji i miejsca.	poszerzenie autonomii i samodzielności Rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia w kontekście analizy wpływów rówieśników i mediów na zachowanie. Dokonywanie analizy postaw, wartości, norm społecznych, przekonań i czynników które na nie wpływają. Rozwijanie szacunku dla kultury i dorobku narodowego.	alternatywnych form spędzania czasu wolnego. Rozwijanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia i samokształcenia, zaangażowania w zdobywanie wiedzy i umiejętności. Rozwijanie takich cech jak: pracowitość, odpowiedzialność, prawdomówność, rzetelność i wytrwałość. Umacnianie więzi ze społecznością lokalną.	wiedzy o różnicach kulturowych oraz rozwijanie umiejętności korzystania z niej w kontakcie z przedstawicielami innych narodowości. Popularyzowanie wiedzy i rozwijanie świadomości na temat zasad humanitaryzmu. Rozwijanie poczucia odpowiedzialności społecznej poprzez podejmowanie działań na rzecz lokalnej społeczności.

Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)	Redukowanie agresywnych zachowań poprzez uczenie sposobów rozwiązywania problemów. Budowanie atmosfery otwartości i przyzwolenia na dyskusję. Uświadamianie zagrożeń wynikających z korzystania z nowoczesnych technologii informacyjnych. Zwiększanie wiedzy na temat środków uzależniających i	Rozwijanie umiejętności prowadzenia rozmowy w sytuacji konfliktu – podstawy negocjacji i mediacji. Rozwijanie umiejętności identyfikowania przyczyn własnego postępowania. Dokonywanie analizy wpływu nastawienia do siebie i innych na motywację do podejmowania różnorodnych zachowań. Rozwijanie poczucia osobistej	Dostarczanie wiedzy na temat osób i instytucji świadczących pomoc w trudnych sytuacjach. Budowanie atmosfery wsparcia i zrozumienia w sytuacji problemowej oraz promowanie rzetelnej wiedzy mającej na celu zredukowanie lęku. Rozwijanie umiejętności radzenia sobie z własnymi negatywnymi emocjami oraz z zachowaniami agresywnymi. Kształtowanie przekonań dotyczących znaczenia posiadanych	Rozwijanie postaw opartych na odpowiedzialności za dokonywane wybory i postępowanie. Dostarczenie wiedzy z zakresu prawa dotyczącego postępowania w sprawach nieletnich. Przeciwdziałanie ryzykownym zachowaniom seksualnym. Rozwijanie umiejętności reagowania w sytuacjach kryzysowych, niesienia pomocy dotkniętym nimi osobom oraz	Propagowanie wiedzy na temat prawnych i moralnych skutków posiadania, zażywania i rozprowadzania środków psychoaktywnych. Rozwijanie umiejętności wykorzystywania elementów negocjacji i mediacji w sytuacji rozwiązywania konfliktów. Rozwijanie umiejętności podejmowania działań zgodnych ze zweryfikowanymi źródłami wiedzy. Utrwalanie umiejętności oceny konsekwencji podejmowanych działań

	zagrożeń z nimi związanych. Rozwijanie umiejętności troski o własne bezpieczeństwo w relacjach z innymi.	odpowiedzialności, zachęcanie do angażowania się w prawidłowe i zdrowe zachowania. Doskonalenie umiejętności rozpoznawania symptomów uzależnienia od komputera i internetu.	informacji, których wykorzystanie pomaga w redukowaniu lęku w sytuacjach kryzysowych. Rozwijanie świadomości dotyczącej prawa do prywatności, w tym do ochrony danych osobowych oraz ograniczonego zaufania do osób poznanych w sieci.	minalizowania ich negatywnych skutków. Rozwijanie umiejętności lepszego rozumienia siebie poprzez poszukiwanie i udzielanie odpowiedzi na pytania: Kim jestem? Jakie są moje cele i zadania życiowe?	dla siebie i dla innych – określanie alternatywnych rozwiązań problemu. Rozwijanie umiejętności prowadzenia rozmowy w sytuacji konfliktu – podstawy negocjacji i mediacji.

Ponadto na terenie szkoły prowadzone są następujące działania profilaktyczne:

TREŚCI/CELE	SPOSÓB REALIZACJI	ODBIORCY
1. Bezpieczne funkcjonowanie ucznia w szkole i poza nią.	Pogadanki prowadzone przez przedstawicieli Policji Zajęcia „Bezpieczne ferie" i „Bezpieczne wakacje" – omówienie zasad bezpiecznego poruszania się po drogach i spędzania czasu wolnego Zajęcia dotyczące zasad działania w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia	Klasy 0- IV Klasy 0-VII (od roku szkolnego 2018/2019 – również klasy VIII)
2. Kształtowanie umiejętności współżycia w grupie - integracja zespołów klasowych - uczenie niezależności i autonomii - kształtowanie samorządności klasowej i szkolnej	zajęcia integracyjne i adaptacyjne udział w imprezach klasowych, szkolnych i międzyszkolnych Wycieczki klasowe Ustanowienie reguł wewnątrzklasowych w ramach godzin wychowawczych Działalność Samorządów: Klasowego i Szkolnego	Klasy I i IV Wg planu wychowawczego i kalendarza imprez; uczniowie
3. Rozwijanie kreatywności, aktywności własnej uczniów	Aktywny udział uczniów w życiu szkoły poprzez pracę w SU Udział w zajęciach pozalekcyjnych. Organizowanie klasowych spotkań „Mam talent."	uczniowie uczniowie uczniowie
4. Kształtowanie właściwych postaw społecznych wobec dorosłych i	zajęcia w ramach godzin wychowawczych w ramach obowiązkowych zajęć edukacyjnych	uczniowie

rówieśników		
5. Kształtowanie postawy tolerancji oraz wrażliwości (wobec osób niepełnosprawnych, chorych czy mających problemy z nauką)	zajęcia warsztatowe nt. tolerancji w ramach godzin wychowawczych organizowanie pomocy wewnątrzklasowej zajęcia dotyczące choroby i niepełnosprawności Działalność Szkolnego Klubu Wolontariusza (akcje charytatywne, np. Szczepanowskie Pola Nadziei)	Kl.VI uczniowie zadanie ciągłe klasy IV-VII uczniowie, społeczność lokalna
6. Profilaktyka trudności szkolnych	Systematyczne wspomaganie ucznia w tym zakresie przez nauczycieli – zajęcia w ramach pomocy psychologiczno – pedagogicznej. Zajęcia warsztatowe dla dzieci i młodzieży z zakresu umiejętności uczenia się prowadzone przez pedagoga szkolnego i psychologa Konsultacje nauczycieli oraz psychologa i pedagoga szkolnego dla rodziców	nauczyciele uczniowie rodzice
7. Profilaktyka uzależnień od środków psychoaktywnych (alkoholu, narkotyków, papierosów czy dopalaczy)	Realizacja programów profilaktycznych: • Znajdź właściwe rozwiązanie. • Czyste powietrze wokół nas. • Nie pal przy mnie, proszę. Pogadanki z uczniami, przedstawienia profilaktyczne, warsztaty nt. zagrożeń zdrowia oraz zagrożeń wynikających ze stosowania używek (głównie dopalaczy). Zajęcia „Palenie a zdrowie” w ramach godzin wychowawczych zajęcia warsztatowe z zakresu profilaktyki uzależnień: „Alkohol kradnie wolność” zajęcia „Odpowiedzialność karna nieletnich” spotkanie realizowane przez funkcjonariusza policji	Klasa VII Klasa 0 Klasa III uczniowie Klasa IV Kl. V kl. VII (w latach 2017/2018 i 2018/2019 – także klasy gimnazjalne)

	Organizacja Akcji „Rzuć palenie razem z nami” Szkolenie nauczycieli w zakresie realizacji programów profilaktycznych	uczniowie nauczyciele
8. Umiejętność radzenia sobie ze stresem	podjęcie tematu na godzinach wychowawczych warsztaty z zakresu sposobów radzenia sobie ze stresem prowadzone przez psychologa, pedagoga lub pracowników PPP	wg planów wychowawczych klasy 3 gimnazjalne
9.Przeciwdziałanie agresji i przemocy, w tym kształtowanie postaw asertywnych, umiejętności rozwiązywania konfliktów	„Stop agresji” – zajęcia warsztatowe Konsultacje dla rodziców i uczniów prowadzone przez psychologa i pedagoga Warsztaty dotyczące postaw asertywnych i umiejętności rozwiązywania konfliktów Realizacja Akademii Ochrony przed Przemocą (psycholog i pedagog)	uczniowie w miarę potrzeb oraz w kl.V uczniowie i rodzice klasa VII i klasy gimnazjalne
Bezpieczeństwo w internecie. Odpowiedzialne korzystanie z mediów społecznych.	Organizacja kampanii „Przeciw cyberprzemocy” (warsztaty, plakaty). Spotkanie edukacyjne dla rodziców. Realizacja Akademii Ochrony przed Przemocą (pedagog i psycholog).	uczniowie rodzice
10. Promocja zdrowia uczniów	Realizacja programów: • „Przyjaciele Zippiego” • Trzymaj formę • Mały mistrz • Sprawny Dolnoślązaczek Podjęcie działań celem obniżenia hałasu w szkole.	Klasa I Klasa VI Klasa I Kl. II - III Cała społeczność szkolna

EWALUACJA.

Ewaluacja programu wychowawczo-profilaktycznego polega na zaplanowanym i systematycznym gromadzeniu i przetwarzaniu informacji o warunkach, przebiegu i skuteczności prowadzonych w szkole działań.

Ocena skuteczności pozwoli na wprowadzenie odpowiedniej modyfikacji, przez co podniesiona zostanie jakość pracy szkoły.

Ewaluacja prowadzona będzie poprzez:

1) Obserwację zachowań uczniów na przestrzeni roku szkolnego,
2) Wywiady z rodzicami uczniów w temacie prowadzonych badań,
3) Przeprowadzania badań ankietowych wśród uczniów, nauczycieli oraz rodziców,
4) Analizę dokumentacji np. protokoły z posiedzeń szkolnych, sprawozdania wychowawców klas, sprawozdania pedagoga/ psychologa szkolnego, dzienniki lekcyjne, opinie, świadectwa, artykuły prasowe o szkole.

Zatwierdzanie

Program wychowawczo-profilaktyczny został uchwalony przez Radę Rodziców w porozumieniu z Radą Pedagogiczną szkoły.

Przewodniczący rady pedagogicznej ……,
w dniu …… .

Przewodniczący rady rodziców ……,
w dniu …… .